

OBSAH:

Předmluva.

ČÁST DRUHÁ:

METHODOLOGIE.

Kapitola 1.

Methoda a methodologie.

1. Význam metody. 2. Podstata metody. Hlavní druhy method.

Kapitola 2.

Východisko práce sociologické: předpoklady sociologie.

3. Východisko vědy. 4. Obsahový povšechný předpoklad sociologie: pravdivost jevů. 5. Jeho podstata a nezbytnost. 6. Pokusy o speciální předpoklady obsahové; jejich nesprávnost. 7. Methodický povšechný předpoklad: příčinnost. 8. Pokusy o speciální předpoklady methodické; jejich nesprávnost. 9. Předpoklad účelnosti (teleologie). Historický jeho význam. Historická podmíněnost východiska každého bádání. 10. Výsledek rozboru: přípustny jsou jedině předpoklady povšechné. Jejich poměr a nezbytnost.

Kapitola 3.

Methoda bádání a tvoření.

11. Úvod a rozvrh.

Oddělení první:

Všeobecný přehled method abstraktních.

12. Pozorování a pokus (experiment). 13. Srovnávání. 14. Analogie. 15. Indukce a dedukce. 16. Definice. 17. Pojmenování a popis. 18. Třídění (klasifikace) a soustava (systém). 19. Důkaz. 20. Přehled method.

Oddělení druhé:

Rozbor jednotlivých method sociologických.

A. Methody zkoumání.

I. Pozorování.

21. Zvláštní význam metody pozorování v sociologii.

1. Methoda subjektivní a objektivní.

22. Předmět sociologie vyžaduje dvojité metody. 23. Nedostatečnost pouhé metody objektivní. 24. Nedostatečnost pouhé metody subjektivní. 25. Spencerovy a Durkheimovy námitky proti subjektivismu pro nedostatek objektivního odstupu od jevů blízkých. 26. Durkheimovy námitky proti subjektivismu pro nedostatek znalosti vnitřních pohnutek. 27. Nezbytnost živlu subjektivního v sociologii (Karějev). 28. Durkheimův odpor proti ideologii nepřesně založené, nazývané subjektivismem. 29. Subjektivní živel společný všem vědám.

2. Sociologický experiment a praxe.

30. Potřeba sociologického experimentu. 31. Názory o možnosti experimentu v sociologii. 32. Zvláštnost experimentu sociologického a potřeba subjektivní účasti badatelovy na jevech experimentálních. 33. Podstata sociologického experimentu je praxe sociální. 34. Příklady experimentů sociologických. 35. Relativní jejich spolehlivost. 36. Anticipace této metody u zakladatelů sociologie. 37. Význam praktické činnosti vlastní pro sociologické vzdělání.

II. Srovnávání.

1. Methody srovnávací a historické.

74 38. Methoda vnitřně (subjektivně) srovnávací. 39. Význam četby a literárního studia. 40. Zevní (objektivní) methoda srovnávací. 41. Hranice srovnávání jevů. 42. Význam srovnávací metody. 43. Stanovení sociologických druhů. 44. Srovnávání a třídění. 45. Methoda historická v pojetí Comteově. 46. Spencerovy a Durkheimovy názory o methodě historické. 47. Shodnost metody historické a srovnávací. Dva druhy metody historické. 48. Vnitřní methoda historická. 49. Vnější methoda historická. 50. Oprávněnost a nutnost obou method.

2. Analogie.

51. Logický princip method srovnávacích a historických: analogie. 52. Biologické analogie v sociologii: theorie organická. 53. Analogie z věd jiných.

3. Sociální pathologie.

54. Durkheimovo rozlišení sociologických jevů zdravých a chorobných. 55. Kritika rozlišení toho. 56. Základní znak sociologické choroby. 57. Sociální pathologie.

III. Indukce a dedukce.

58. Stupeň pravděpodobnosti zkoumání induktivního a úkol dedukce. 59. Rušivé živly, zejména praktické zájmy. 60. Značná deduktivnost sociologie starší. 61. Povšechný poměr indukce a dedukce u Milla. 62. Ukvapená aplikace dedukcí přírodovědeckých na sociologii. 63. Skutečný vývoj poznání sociologického a účast obou method v něm. 64. Nezbytnost a význam obou method.

B. Methody tvoření.

I. Pojmenování (terminologie) a definice.

65. Povšechný význam slov. 66. Situace názvosloví sociologického. Jeho nevyspělost a nesamostatnost. 67. Pravidla terminologická: přejímání slov obvyklých a tvoření nových. 68. Výrazy povšechné. 69. Abstraktní úprava výrazů praktických: denominace a potiori. 70. Tvoření slov nových. 71. Definice. 123

II. Popis a třídění (klasifikace). Systém.

72. Popis. 73. Popis historický a statistický. 74. Rozsáhlost popisu v sociologii a význam jeho. 75. Třídění. 76. Klasifikace jsou předním úkolem nynější sociologie. Nesnadnost jejich. 77. Druhy klasifikací dle stupně umělosti a složitosti. 78. Systém (soustava).

C. Methody a vědy pomocné. Statistika.

79. Úvodní úvaha o statistice. 80. Povšechná charakteristika metody statistické. 81. Hlavní druhy statistiky a relativní jejich spolehlivost. 82. Nedostatečné vystižení složitosti a subjektivnosti jevů sociologických při paušálních úsudcích statistických. 83. Výsledky statistiky ověřit nutno přímým pozorováním jevů. 84. Statistické průměry a zákon velkých čísel. 85. Přehled vad zaviněných zneužitím statistiky, jejich příčin a oprav. 86. Pomocné vědy sociologické.

Oddělení třetí:

Methoda konkrétní.

87. Současné užívání rozličných method a individuální jeho protiváha. 88. Monografie. 89. Jiné konkrétní methody (ankety, dotazníky, regionalism). 90. Talent a píle. 91. Nepatrná zevnější podpora práce sociologické v Evropě.

Kapitola 4.

Methoda sdělení.

92. Mylné stotožňování metody bádání a sdělení v obvyklé kritice. 93. Rozdíl mezi methodou bádání a sdělení. 94. Poměrná účelnost rozdílu toho. 95. Psychologicko-noetický původ mylného stotožňování obojí metody. 96. Význam sdělování pro tvorbu samu. 97. Práce původní a kompilace. Potřeba

hlubší kritiky vědecké. 98. Jednotlivé metody tvoření a zkoumání sociologického a jejich rozličná způsobilost ke sdělování výtěžků vědy. 99. Různost postupu badatelského a pedagogického. 100. Účelnost rozdělení výkladu sociologického v nauku o skladbě (statiku) a vývoji (dynamiku). 101. Posloupnost obou výkladů: statika předchází, dynamika následuje. 102. Nevyspělost sociologie vyžaduje obsáhlých výkladův o základních pojmech. 103. Použití uvedených zásad v rozvrhu látky tohoto spisu.

Kapitola 5.

Sociologie a život.

(Cíl a význam sociologie).

A. Theoretická povaha vědy.

104. Úsilí vědy o shodu s jevy. 105. Rozdíl mezi jevy a vědeckou abstrakcí. 106. Podstata vědy: zjednodušující rekonstrukce skutečnosti objektivní. 107. První cíl vědy: schematická orientace. 108. Formule vědy jsou fikce; původ jejich je subjektivní. 109. Věda nepodává poznání metafysického. 110. Všeobecná či objektivní platnost vědy. 111. Poměr mezi zkoumáním fakt a tvorbou formulí ve vědě. 112. Předvídání jako druhý cíl vědy. 113. Povšechná aplikace předchozích úvah na sociologii. 114. Zvláštnosti zákonů sociologických. 115. Nevyspělost sociologie dosavadní a její důsledky pro theorii. 116. Předvídání v sociologii.

B. Poměr vědy k praktickému životu.

117. Otázka po praktickém významu vědy. 118. Prvotní spojení theorie s praxí a jeho zbytky: tak zvané vědy praktické a normativní. 119. Poměr theorie a praxe v těchto naukách. 120. Věda je theorií a nedává praktických příkazů. 121. Zvláštní poměr theorie a praxe v logice. 122. V přesném logickém smyslu není „věd normativních“. Kategorie ta je přežitek z dob nerozvinuté theorie. 123. Dělbá práce a potřeba poznání jako důvody pro oprávněnost a nutnost samostatné theorie. 124. Význam ryzí vědy pro praxi. 125. Výtěžky vědy mohou praxi prospívat pouze, nepletou-li se praktické zájmy do samotné metody vědecké. 126. Kelsenova theorie normativní. 127. Jiní normativisté tohoto směru. 128. Teleologická doktorina Englišova. 129. Německá výlučnost doktrin normativních. 130. Pravda a skutečnost. 131. Základní pravdy sociologické, prakticky významné. 132. Theoretický povšechný význam sociologie.